

GONDOLATOK A NYELV SOKSZÍNŰSÉGÉRŐL

Egy, már a címében sokat ígérő kötetet tart virtuálisan a „kezedben” a kedves Olvasó. A nem szakmai közönség is tisztában van azzal, hogy a nyelv kulcsszerepet tölt be az emberiség életében: nélküle nem tudnánk közvetíteni térben és időben a gondolatainkat, a világról szóló tapasztalatainkat, ismereteinket. Maga a nyelvészet szó sokakban kellemetlen emlékű nyelvtanórákat idézhet fel, mivel a nyelvészetet a gyakorlati nyelvtani ismeretek közoktatás-beli tanításával/tanulásával azonosítják. Az alábbi absztraktok szerzői éppen ezt a téves elképzelést kívánják megcáfolni, másrészt azt bizonyítják be, hogy nemcsak a nyelv, hanem a vele foglalkozó nyelvtudomány is rendkívül sokszínű és – *horribile dictu* – érdekes. Már önmagában az a tény, hogy a kötet szerzői egyetemi hallgatók, sokat elárul arról, hogy a nyelvvel való foglalkozás valóban számot tarthat az érdeklődésre: a fiatal korosztály érdeklődő tagjai nemcsak elvégzik az alkalmazott nyelvészet, valamint a nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szakot, hanem ezen túl örömmel és lelkesen mélyednek el a tudományos munkában is, amelynek eredményeként publikáció is napvilágot láthat.

Ez a kötet a szakmai olvasók és a művelt nagyközönség érdeklődésére is számot tarthat. A nyelv megannyi megközelítési, vizsgálati lehetőségének egy szeletéről ad körképet, egyszersmind megmutatva, hogy a nyelv nem egy merev, statikus rendszer, hanem egy nagyon is élő, folyton változó organizmus. Ez a változás mutatkozik meg például a Nietzsche által írt *Also sprach Zarathustra* magyar fordításait vizsgáló tanulmányban, amelyben a szerző azt vizsgálja, hogy a 20. században született, négy, magyar nyelvű fordítás nyomán milyen képek keletkeztek a magyar nyelvű olvasókban.

A magyar trashkultúra nyelvi vetületével foglalkozó kutatás bizonyára az igen fiatal korosztály érdeklődését is felkelti, tekintve, hogy ők a legérintettebbek e témában: mindennapi életük alapvető részét képezik a világhálón megjelenő videók, amelyek egy része – ahogyan a szerző is említi – „olyan rossz, hogy már jó”.

A kommunikáció szó mára már elcsépeltnek és szinte érdektelennek gondolható, akár úgy is vélhetnénk, nem érdemes foglalkozni vele, mert mindent elmondtak már róla. Ám kötetünkben egy olyan írás található, amely a kommunikáció egy, a hétköznapi ember számára valószínűleg ismeretlen szegmensével, a rendőri nyelvhasználattal foglalkozik. A vizsgálatból kiderül, mi a jelentősége a rendőrök korrekt vagy inkorrekt kommunikációjának, illetve az, hogy ez milyen hatást gyakorol az intézkedés alá vont személyre, valamint az intézkedés sikerére.

Manapság különös figyelem irányul a gyermekek (és fiatal felnőttek) szövegértésére. Ezzel a témával foglalkozik az a szerző, aki megvizsgálta, milyen szerepet játszik a szövegértésben az előzetes háttértudás.

Négy írás is tárgyal olyan kérdéseket, amelyek az általános iskolás gyermekek anyanyelvi problémáival foglalkoznak.

A szülőknél sokszor fel sem merül, hogy a kisgyermek mozgásfejlődésében jelentkező zavarok alapvetően befolyásolják a beszédfejlődést, így a gyermek – a logopédiai terápián túl – speciális fejlesztésre szorul. Az időben történt felmérés és fejlesztés jelentőségéről és eredményéről kapunk ismertetést az egyik írásban.

Szintén fontos témakörrel foglalkozik az a szerző, aki arra keresi a választ, hogyan függ össze a kisgyermek orientációs képessége és az olvasástudás, illetve milyen kapcsolat fedezhető fel az orientációs nehézség és az olvasási problémák között.

Rendkívül érdekes az az írás, amelynek szerzője bemutatja, hogy az iskolába kerülő, különféle problémákkal és (beilleszkedési, tanulási, magatartási) nehézségekkel küzdő gyer-

mekek idejekorán megkezdett fejlesztése milyen eredménnyel jár. A szerző a maga által kidolgozott módszert építette be a tanórákba, bebizonyítva, hogy a hagyományos oktatás már idejétmúlt, illetve bármilyen típusú órán sikerrel alkalmazható a mai kihívásoknak megfelelő, új, modern, komplex módszer.

Az itt utolsóként bemutatott téma éppoly megosztó, mint a mai világ némely híressége: a Waldorf-iskola. Van, aki mélységesen félreismeri, van, aki kiáll mellette. A Waldorf-iskolával foglalkozó írás szerzője azt vizsgálta meg, milyen különbség mutatkozik az ebbe az iskolatípusba járó fiúk és lányok verbális megnyilatkozásaiban ötödik, majd nyolcadik osztályban.

Talán ebből a rövid áttekintésből is kitűnik, milyen sokféle szétágazó tudomány a nyelvészet: ezer arca, témája, aspektusa létezik, mindebből következően mindenkor érdekes és – vélhetően most már nem csak vele a foglalkozó szakember szemszögéből mondhatóan – szép is.

Remélve, hogy a kötet sokak érdeklődését keltette fel, és ígérve, hogy az itt bemutatott témák bővebben kifejtve, tanulmányok formájában is megjelennek, nagyon jó olvasást és együttgondolkodást kívánnak a szerkesztők:

Szeged, 2019 júniusa

Sulyok Hedvig és Basch Éva